

Naročnina listu: Celo leto 80 din., pol leta 40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din.
Izven Jugoslavije: Celo leto 140 din. Naročniki ali oznanila se zaračunajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust.
Upravištvu sprejema naročnino, inštalira in reklamacije.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravištvu je v Mariboru, Koroška cesta št. 5 Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo.

Nezaprite reklamacije so poštnine prosta. Telefon Interurban št. 113.

Vladin poraz.

S sklepom zagrebskega sodnega senata, da se ustavi kazensko postopanje proti poslancem HRSS, je končana prva etapa obznanenja. Ob zaključku te prve etape je doživela PP vlada tak poraz ter je dobila tako moralno zausnico, da bi se nikjer drugje na svetu ne mogla in ne smela več držati na površju, ampak bi hitro odstopila s priznanjem, da je napravila veliko napako, glede katere pa izvaja pošteno in redno vse konsekvence.

PP vlada pa ni taka, kot so druge vlade v kulturnem svetu. PP vlada se po moralnih obsodbah in klofutah samo obriše ter nadaljuje svojo nasilno in nekulturno politiko, pa naj padajo obsodbe domačega in tujega sveta ter povrh še sodišča na podlagi zakonov, ki so temelji države. Človek dobi utis, da je ta vlada vedno v sporu z zakoni in s pravosodstvom. Obznano proti HRSS je izdala brez pomisleka na obstoječe zakone in sodišča. Mislila je pri tem samo na podporo svojih političnih pristašev v raznih uradih in na ulici, katerim je poverila izvajanje obznanenja. Režimovci, pa naj si bodo policijski pisarji ali pa razgrajaci, organizirani pri pri Srnao ali pri orjuni, so se tej poveritvi v popolni meri odzvali. Poulični režimovec hujska in denuncira, režimovec v policijski pisarni pa ljudi zapira na veliko ter se niti malo ne briga za obstoječe zakone, ker jih ne pozna in ker ga režim uči, naj se briga samo za strankarsko politiko, ki javno naglašja svojo borbeno naperjenost tudi proti obstoječim zakonom.

PP vlada kaže očitno svoje nasprotstvo do zakonov in do pravosodja. Poprej je mirno gledala in poslušala, kako se njeni pristaši zaklinjajo proti postavi, sedaj je pa že tako daleč, da sami njeni člani dajejo izjave, ki omalovažujejo postavo, sodišča in sodnike. Režimski listi so pisali, kako je pravosodni minister, Pribičevićev demokrat dr. E. Lukinič, pridobil člane najvišjega sodišča v Zagrebu na svojo stran, — in nihče od vlade ni dementalen tega za kulturno in pravno državo silno sramotnega in poraznega poročila. Člani PP vlade celo pripovedujejo zastopnikom tiska: Naj dela sodnija kar hoče, mi pa gremo naprej z našo obznanilo!

Kam? — V nezakonitost, v anarhijo! — Režimovci, ki si izmišljujejo boljševiška strašila, počenjavajo večje nasilje, kot vsi ruski delavski komisarji proti svojim nekdanjim tlačiteljem. Ruska boljševiška nasilja so bila razumljiva in upravičena reakcija na carsko okrutno nasilje, PP nasilje pri nas je pa naperjeno proti mirnemu in nedolžnemu ljudstvu s ciljem in namenom, da bi se protiljudska klika obdržala na oblasti.

Prav značilni so sedaj glasovi režimskih listov. Indirektno se priznava, da se je vlada silno blamirala z obznanilo proti HRSS, ali bolje rečeno proti hrvatskemu narodu. Temu priznanju pa ne sledi zaključek, da bi taka vlada morala odstopiti, ampak se pričakuje, da jo bo iz blamaže rešil stol sedmorice z zavrnitvijo oprostilne odločitve sodnega senata. Sposobni, zavedni in resni sodniki pa ne smejo reševati nesposobnih ministrov. Ministri naj gredo, sodniki pa naj ostanejo.

O vladnem porazu se tudi po Srbiji mnogo govori in piše in za primer naj služi naslednje poročilo beograjske »Pravde«: »Odločitev sodišča predstavlja strahovit demanš vladnih trditelj. Čim je postopanje proti HRSS prešlo iz policijskih rok v roke neodvisnega sodišča, čim se je razpravo o njihovi krivdi preneslo pred sodišče, je bilo takoj ustavljeno. Opozicija, ki niti enega trenutka ni verovala v vladno bajko in bajke njenega časopisja, in ki je ves obilni material precenila kot proizvod in potvorbo vladnih strank pred volitvami, je dobila zadoščenje od one strani, ki je najbolj pristojna, da izvršuje zakon. Teža položaja, v katerega je vlada zašla s tako odločitvijo pred notranjostjo in inozemstvom, je jasno očitana tudi v razpoloženju, ki je vladalo v krogu vladinovec, ko se je doznal sklep sodišča. Nerazpoloženje in ogorčenje sta se jim brala z obraza. Ne samo, da je njihova protihrvatska akcija presekana, da je z njo cel sistem vladnega terorja preobrnjen, ampak ta odločitev predstavlja vso mizerijo vlade nasproti narodni svobodi. Vlada bo poskušala izvršiti pritisk na sodišče, da reši svoj načrt. S političnega vidika je vlada pretrpela blamažo, kakršna je redka v zgodovini najreakcionarnjših režimov. Njeno moralno in politično bankerotstvo je popolno. Kar je najvažnejše, to ni sramota, ki je padla na njo v očeh naše javnosti, temveč sramota, ki je padla na državo, v kateri sedijo na vladi ljudje, ki po izmišljenih trditvah kujejo zaroto, se poslužujejo krivičnih obtožb, da dosežejo svoje namene. Insceniran je velik veleizdajniški proces. Izvedenec v hrvaškem vprašanju nam je prinesel novo veliko sramoto.

Politični položaj.

Izjava dr. Trumbiča. Glede zadeve s potnim listom je izjavil dr. Ante Trumbič novinarjem: »Notranji minister na mojo brzojavko ni direktno odgovoril, nego je podal časnikarjem izjavo, ki bi imela značiti indirektni odgovor. Iz tega odgovora izhaja, da mi on ne dovoli

potnega lista in da je on ukrenil, da mi je bil potni list odvzet. Šef zagrebske policije je pa na moje direktno vprašanje izjavil, da je on sam izdal odločitev, da se mi odvzame potni list. V odgovoru notranjega ministra se nahaja ideja, o kateri bi človek ne verjel, da jo je izrekel aktiven minister. Maksimović hoče, da sodišče sodi na podlagi tega, kar mu servira obtožnica, zagovorniku pa ne dovoli, da bi mogel nabrati nova sredstva za obrambo. Načelni temelj kazenskega postopanja je, da sta obtožba in obramba enakopravni. Kakor ima obtožba pravico, da predloži sodišču vsa kaznjiva dejanja in dokaze za to, enako ima tudi obramba pravico, da predloži sodišču dokaze, s katerimi se more pobiti obtožba in dokazati nedolžnost obtožencev. Sodišče je dolžno, da ovažuje dokaze obrambe enako kot dokaze obtožbe. Poleg sodišča mora tudi državna uprava na oblast spoštovati to pravico obrambe kakor tudi obtožbe ter ne sme preprečiti obrambe v vršenju njene zakonite pravice. Notranji minister gazi s svojo izjavo to osnovno načelo sojenja in s tem, ker meni zabranjuje, da bi mogel na postaven način iti preko meje, zlorablja oblast, ker brez zakonite podlage omejuje obrambi vršenje njenega prava.

Aretacija skupščinskega tajnika. V sredo so v Beogradu aretirali poslance HRSS in tajnika narodne skupščine Rude Bačiniča. Na policiji so mu pokazali brzojavko, s katero zahteva sodišče v Splitu njegovo aretacijo. Od policije so ga vodili žandarji z nšajenimi bajoneti na kolodvor. Ljudje so začudeno gledali to eskorto ter so kmalu zvedeli, da tako odhaja zadnji hrvatski poslanec iz Beograda. Na kolodvoru sta bila slučajno tudi poslance Djoka Popovič, demokrat, in zemljoradnik Miletič. Poslanec pop Djoka Popovič je porabil priliko ter je zbrani množini držal govor o nasilju režima. Bačiničev protikandidat v Dalmaciji je minister Drinković in se domneva, da se ima temu zahvaliti za aretacijo.

Režimsko hujskanje na upor in umor. Po zidu in po hodnikih zagrebske sodnije so se pojavili v velikem številu letaki s sliko obešenega Radiča, spodaj je bilo pa tiskano, da je treba z Radičem tako končati, če bi ga sodnija izpustila. Pravijo, da so te plakate napravili v uredništvu in tiskarni režimskega glasila »Riječi«, od strani oblasti pa ni videti nobenih ukrepov proti hujskačem.

Po svetu.

Finančne težave Rumunije. Rumunska vlada je odposlala na generalni sekretarijat Društva narodov spomenico, v kateri prosi Društvo narodov, da nakloni Rumunski finančno pomoč. Spomenica navaja med drugim: Društvo narodov se je z uspehom zavzelo za premagane države, tako za Avstrijo in Madžarsko, katerima je pomagalo s sanacijo njih državnih financ in gospodarstva. Dolžnost Društva narodov je, da finančno podpre tudi zavezniške male države, v tako akcijo je celo obvezno.

Nova vlada v Nemčiji. Dr. Luther sestavlja desničarsko vlado iz ljudske stranke, nacionalistov, bavarske ljudske stranke in centroma. Obvestil je državnega predsednika, da bo ta vlada lahko brezpogojno računala na podporo obeh ljudskih strank in nacionalistov.

Zbilžanje Francije z Rusijo. V nedeljo je bil sprejet pri sovjetski vladi v Moskvi prvi francoski poslanik Jean Herbette. Do Rige so se mu pripeljali nasproti visoki uradniki ruskega komisarijata za zunanje zadeve. Francoski poslanik je bil v Moskvi sijajno sprejet in od ljudstva navdušeno pozdravljen.

Nova zunanja politika Amerike. Pod novim državnim tajnikom Kelloggom se bo zunanja politika Amerike precej spremenila zlasti še radi tega, ker bo imel na njo mnogo vpliva senator Borah, ki je bil izvoljen za predsednika senatne komisije. Glavne točke Borahove zunanje politike so: 1. Izprememba politike napram Rusiji. 2. Nova razorožitvena konferenca na morju. 3. Sklicanje svetovne konference v svrhu kodifikacije obstoječega mednarodnega prava kot predhodnica za soudeležbo Amerike v svetovnem razsodišču. 4. Sklicanje dolžnikov in upnikov k skupni finančni konferenci glede vojnih dolgov.

Železniška nesreča v Nemčiji. Na postaji Herne pri Bochumu v Nemčiji se je dogodila strahovita železniška nesreča. Brzovlak je zjutraj zavozil v osebni vlak, ki je bil ravno kar pripravljen na odhod iz postaje. Osebni vlak je bil poln delavcev, ki so se vozili v bližnje industrijske revirje. Udarec obeh vlakov je bil strašen. Vagoni osebnega vlaka so bili popolnoma zdrobljeni, postavljeni drug vrh drugega, ali pa vrženi s tira. Izpod ruševin so privlekli 23 mrtvih in 50 težje ali lažje ranjenih. Nesrečo je zakrivila silno gosta megla, radi česar strojevodja ni opazil signala.

Pod ključ z nasilniki!

Današnji režimovci imajo zadnje mesece polna usta besedi o zakonu o zaščiti države. Očividno si domišljujejo, da je ta zakon po svoji vsebini naperjen le proti organizacijam, ki se družijo v protirežimskih vrstah. Res je sicer povod, da je ta zakon nastal, izšel iz komunističnih vrst, a naperjen pa v resnici vsebinsko ni samo proti komunistom, marveč tudi proti vsakemu, ki škruva zoper državna oblastva, ali vobče, da se ogroža javen mir ali spravlja v nevarnost javni red. Zakon je naperjen tudi proti vsakemu, ne samo komunistu ali anarhistu, ki nagovarja druge, da je treba izpremeniti politični ali ekonomski red v državi s hudodelstvom, nasiljem ali kakršnimkoli terorizmom. Zakon je nadalje naperjen tudi proti onim, ki organizirajo in podpirajo udruženja, ki imajo namen, delati propagando komunizma, anarhizma, terorizma ali nelegalno in neparlamentarno prilaščanje oblasti.

Gospodom okoli režimskih strank bi človek pač svetoval: »Ne kličite vraga!« Ne pozabite, da tudi vi že davno spadate pod ostrino tega zakona in se le čudimo, da vas že davno marsikaterega izmed vas državni pravdnik ni zagrabil. Vi si upate javno po časopisju propagirati nasilje in pozivati javno po raznih skupščinah na polasčanje oblasti nezakonitim in neparlamentarnim zotom. Le prečitajte si razne številke »Jutra«, »Slovenskega Naroda«, »Orjuna« itd. Po obnašanju režimskih strank, samostojnih demokratov in Pašičevih radikalov v preteklem letu in osobito v zadnjih mesecih moramo celo po vsebini zakona o zaščiti države iti tako daleč, da moramo izjaviti, da ste baš ti dve organizaciji organizaciji nasilja, ki hočete s terorizmom in nezakonitim potom polastiti se državne oblasti. Ti dve politični organizaciji s svojo orjuno in Srnao vred po svojem javnem nastopanju in udejstvovanju že davno spadajo pod ostrino zakona o zaščiti države, osobito pa nekateri posamezni pripadniki teh strank, ki si upajo javno propagirati nasilje in nezakonito ter neparlamentarno polastitev državne oblasti.

Zakon o zaščiti države je celo tako strog, da ogroža z 20letno ječo celo one, ki se aktivno ne udeležujejo zgoraj navedenih hudodelstev, marveč le vedo, da se pripravljajo n. pr. hudodelstva, da je treba spremeniti politični ali ekonomski red v državi s hudodelstvom, nasiljem ali s kakršnimkoli terorizmom. Kdor je torej poučen o namerah katerekoli organizacije ali katerihkoli posameznikov, da hoče kdo z nasiljem ali terorizmom spremeniti politični ali ekonomski red v državi, pa takih nameravanih hudodelstev pristojni oblasti ne javlja, je kazniv po členu 2 navedenega zakona. Kdor torej pripravlja v naši državi nasilje po italijanskem fašističnem vzorcu, ali kdor za take priprave ve, pa jih ne javi pristojnim oblastem v zasledovanje, se je pregrešil zoper zakon o zaščiti države. Kazni tega zakona pa ne zapadejo samo navadni državljani, ampak nič manj tudi državni organi, četudi sedijo še na tako visokih mestih. Pri funkcijonarjih države bi se moralo celo smatrati še kot posebno obtežljivo, ako ti, ki so v prvi vrsti poklicani čuvati zakon in red v državi, pripravljajo nasilja in nezakonito prilaščevanje državne oblasti.

Hudodelstva, učinjena v smislu zakona o zaščiti države zasledujejo kot javna hudodelstva državna pravdnništva. Državna pravdnništva pa žalibog niso neodvisna, kakor sodišča, ampak le podrejena ministrstvu pravde. Ako jim to ministarstvo naroči, da morajo gotova dejanja kazensko preganjati v smislu zakona o zaščiti države, jih morajo preganjati. Ako jim pa minister pravde naroči, da ne smejo preganjati dejanj, ki objektivno tvorijo hudodelstvo o zakonu o zaščiti države, pa mora državno pravdnništvo ubogati. V tem pogledu opažamo v tem zakonu veliko pomanjkljivost, da v zakonu ni ustanovljena vsaj subsidiarna obtožba za vsakega državljana naše države zoper vsakega, ki se prekrši zoper ta zakon. Po našem obstoječem kazensko-pravdnem redu je subsidiarna obtožba mogoča le tam, kjer ima kdo privatnopravno škodo vsled hudodelstva, učinjenega v smislu zakona o zaščiti države. Ako torej kdo ni privatnopravno bodisi na premoženju, bodisi na zdravju po hudodelstvu v smislu zakona o zaščiti države oškodovan, ni upravičen preganjati kazensko krivca, ako ga državni pravdnik noče. Imamo pa vendar toliko slučajev, pri kojih so kake osebe na svojem premoženju ali zdravju oškodovane po hudodelstvih zoper zakon o zaščiti države. Zdi se pa, da si prizadete osebe niso na jasnem, da smejo v tem slučaju subsidiarno preganjati sami brez državnega pravdnika hudodelce v smislu zakona o zaščiti države, pa naj si bodo hudodelci tudi iz vrst državnih funkcijonarjev.

Beležiti pa moramo točno razna nasilna dejanja in pozive k nasilnim dejanjem v smislu navedenega zakona. Saj nobena vlada ni večna, kdor se je kot državni funkcijonar prekršil zoper navedeni zakon ali zanemarjal svoje dolžnosti pri izvajanju tega zakona, še lahko vedno pride do zaslužene kazni. Saj taka hudodelstva tako hitro ne zastarajo. Opozoriti pa je na ta zakon ravno sedaj ob predstoječih volitvah. Kdor izvaja nasilje zoper volilce, da se ne bi smeli svobodno posluževati svoje državljanske volilne pravice na ta ali oni način, da bi se z potvorjeno vo-

Vrta kraljico v prvo škrinico!

litvijo prikopal do oblasti, je brez dvoma kazniv po tem zakonu. Opozorjamo torej naše somišljenike, da točno beležijo vsako nasilje, ki meri na to, da se ta ali ona stranka nezakonitim potom prilasti vlade. Naučiti bo treba enkrat za vselej nasilnike, da po zakonu o zaščiti države niso kaznivi le komunisti, ampak tudi vsi drugi teroristi in nasilniki, ki ogrožajo javni red in mir in ki se hočejo na nezakonit način polastiti državne oblasti. Gospodom nasilnikom pa priporočamo v njihovem lastnem interesu, da vzamejo v roke »Uradni list« z dne 11. avgusta 1921, štev. 95, kjer bodo našli vsebino zakona o zaščiti države in se lahko na lastne oči prepričajo, da ni kaznivo po tem zakonu samo komunistično nasilje in propaganda, ampak še tudi marsikatero drugo nasilje, kojega nekateri gospodje režimskih strank izvajajo ali hočejo izvajati, predrzno zapajoč v ljudsko potrpežljivost.

Volilno gibanje.

KANDIDATNE LISTE V MARIBORSKEM VOLILNEM OKROZJU.

Do dne 13. t. m., ki je bil zadnji dan za vlaganje kandidatnih list, je bilo vloženi 13 list. Posamezne liste so bile vložene po temle redu in nosijo te številke:

- I. Slovenska ljudska stranka — nosilec dr. Anton Korosec.
- II. Republikanska stranka — nosilec Stjepan Radič.
- III. Stranka malih posestnikov — nosilec Geza Hartner in Murske Sobote.
- IV. Narodni blok — nosilec dr. Pivko.
- V. Slovenska neodvisna gospodarska stranka — nosilec Franjo Zagorski.
- VI. Samostojna kmetijska stranka — nosilec Ivan Pacelj.
- VII. Pomunistična stranka — nosilec Ivan Makuc.
- VIII. Komunistična stranka — nosilec Ivan Makuc.
- IX. Narodni radikali — nosilec dr. Rudolf Ravnik.
- X. Socijalistična stranka Jugoslavije — nosilec dr. M. Korun.
- XI. Agrarni seljački savez — nosilec Alfonz Hribar.
- XII. Socijalistična stranka Jugoslavije in Kmečka delavska zveza — nosilec Vinko Möderndorfer.
- XIII. Stranka Radičevih disidentov — nosilec Ivan Štrbenac, urednik »Slobodnega Seljaka« v Zagrebu.
- XIV. Lista Bratskega sporazuma — nosilec dr. Boža Markovič.

Dne 14. t. m. sta hotela kot 15. listo vložiti še neki Bole in Meznarič, a jo je predsedstvo okrožnega sodišča zavrnilo kot prepozno vloženo.

Usodo ustavitve bo delil za »Domoljubom« kot prvi »Slovenski Gospodar.« Iz najbolj zanesljivih virov smo zvedeli, da stika naš veliki župan dr. Pirkmajer pri privatnih strankah po Mariboru in išče številke »Gospodarja« od prevrata do danes. Ko bo enkrat imel ta material, bo po vzgledu ljubljanskega dr. Baltiča iskal dlake v jajcu in izbral iz vseh povojnih letnikov članke ter notice, na katere bi lahko naobrnil oni ustavni paragraf, ki govori o mrznji do države kot celote in o vzbujanju plemenske mrznje. Vse to bo našel g. Pirkmajer in potem bo pritisnil na policijo, ki bo podpisala že od velikega župana sestavljeni odlok o ustavitvi. Na obustavo »Gospodarja« smo tudi v Mariboru ravno tako pripravljani, kakor so bili v Ljubljani na policajdemokratski zamah po »Domoljubu.« G. Pirkmajer si naj eno zapomni, da je »Gospodar« skoro 60letnik in ima v tej dolgi dobi največ zaslug za utrditev slovenstva na Štajerskem in ga ima vsaka poštena slovenska hiša na Slovenskem Štajerskem. In dr. Pirkmajer bo pod Jugoslavijo prvi, ki se bo upal stegniti roko po najstarejšem slovenskem listu med štajerskimi Slovenci!

Lep »dokaz« zaupanja samostojnih demokratov v zmago Narodnega bloka v mariborskem volilnem okrožju. Že večkrat smo beležili, kako presneto slaba da prede mariborskemu »Taboru« v gmotnem oziru. Finančne stiske so ga skrčile na bori dve strani in tedaj je reva jetična lagal, da se krči iz tehničnih ovir. Pred kratkem se je zopet zbiralo pri petičnih žerjavovcih na Slovenskem Štajerskem za vzdrževanje »Tabora«, a ta zbirka ni vrgla niti toliko, da bi se listič lahko držal do volitev, ker potem bode itak izdahnil. Umiranje »Tabora« je lep dokaz zaupanja Žerjavove gospode v zmago Narodnega bloka. Marsikdo si bo pa mislil pri pogledu na umirajoči »Tabor«: Zakaj mu neki ne nakloni g. Žerjav leka iz kakega svinčenega ali šumskega fonda, saj je vendar minister za šume ter rude, kjer je strankarska eksploatacija najlažje mogoča?! G. Žerjav bi tudi »Tabor« denarno ozdravil in mu pomogel na noge, a je seveda pokazal svojo slabost že tedaj, ko še Žerjav ni bil pri državnih šumah in rudah in sedaj bi vsa javnost kazala na dr. Žerjava in mu upravičeno očitala, da je dvignil z mrtvaške postelje »Tabor« na državne stroške. Pozivljenje še jedva dihajočega »Tabora« bi preveč očitno duhtelo po korupciji in tega dejstva se zaveda sicer strankarsko zelo radodarni g. dr. Žerjav. Dnevi tovariša »Tabora« so torej šteti!

Aljančičeva špekulacija z društvom najemnikov. Kakor šele v zadnjem trenutku zvedo, hoče gospod oberst Aljančič na vsak način izrabiti društvo stanovanjskih najemnikov za njegovo že vnaprej ponesrečeno kandidaturo. Mož je uvidel, da ga kot kandidata ne marajo ne vpokojenci, še manj pa invalidi in da ni siguren, če mu do 8. februarja ostanejo zvesti vsaj vsi tisti, ki jih je za obljubami pridobil na listo. Zato se tembolj krčevito naslanja na društvo stanovanjskih najemnikov in to tudi za slučaj, da ostane kot višji oficir on sam sebi mož-beseda in na noben način ne prevzame več predsedstva v tem društvu. Zadnje dni se je pričela tajna agitacija, da se na nedeljski občni zbor spravi čim največ Aljančičevih pristašev tudi iz radi-

kalne stranke. Značilno za odkritost g. predsednika Aljančiča je, da skrbi za to, da vplačajo članarino za preteklo leto vsi, na katere se zanaša, da ga bodo volili vsaj za predsednika društva, med tem ko hoče izključiti vse one člane, pri katerih ni dal pobrati članarine in ki so pozabili plačati za drugo polovico pretečenega leta. Slučajno lahko na drugem mestu dokažemo, da smo odkrito želeli, da v tem društvu nastane mir in red. Ker pa vidimo, da g. Aljančič na vsak način hoče društvo izrabiti za svojo politično avanturo, bomo ne glede na izid tega občnega zbora storili vse potrebno, da vrzemo politiko iz te socialne organizacije in s politiko vred tudi vse, ki ž njo okužujejo to društvo.

Liberalni učitelji naj pripomorejo špijonu dr. Pivku do zmage. Prejeli smo tale agitacijski ferman: Tovariši! Volitve so pred durmi! Naša narodna dolžnost je, da se vrzemo v volilni boj z vsemi silami. Nosilec liste v mariborski oblasti je dr. Ljudevit Pivko, ki ni le državni nastavljenec, temveč je celo našega stanu — je tudi učitelj, ki bo brezdvomno najbolje zastopal naše interese v našem smislu. Zato moramo agitirati za njega in narodni blok vobče tiho, marljivo in vztrajno od osebe do osebe, kajti sedaj gre tudi za naše narodno in državno edinstvo. Letos nas je bičal tri mesece par. 71. v rokah najhujšega sovražnika naprednega učiteljstva. Za slučaj predrugečnja državne uprave pa nas bo naravnost pobijal. Zato tovariši, zdaj vse druge pomisleke na stran, storimo, kar je naša pionirska dolžnost. Zdravo! Šijanec. — Ravnokar pribiti agitacijski letak so prejela šolska vodstva uradno — poštine prosto. Liberalno učiteljstvo bo torej storilo vse, da pomore italijanofilu dr. Pivku do zmage. Dr. Pivku povemo na uho: dosedaj še ni bil nikdar na Slovenskem izvoljen poslanec oni kandidat, za kojim so se pehali liberalni učitelji. Ako agitira napredno učiteljstvo od osebe do osebe za Pivka, je to ravno tako, kakor bi mu ta gospoda že vnaprej zabijala žreblje v njegovo politično krsto. Vneti agitaciji liberalnega učiteljstva za tovariša Pivka se ne čudimo, ker italijanski špijon in bivši nemškutarji in štajercijanci spadajo itak pod skupen klobuk.

Kaj sta sklenila 19. novembra 1924 bivši italijanski špijon dr. Pivko in mariborski Žerjavovec dr. Franjo Lipold? Ta z žerjavščino preplavljena pogodba se glasi: »Midva podpisana dr. Ljudevit Pivko, profesor in dr. Franjo Lipold, odvetnik v Mariboru, sva danes pod častno besedo sklenila sledeči dogovor: Jaz popisani dr. Ljudevit Pivko se zavežem za slučaj, da bom dne 8. februarja 1925 kot nosilec liste narodnega bloka izvoljen poslanec, takoj odstopiti mandat v korist podpisanelega srezkega kandidata Maribor levi breg—Dolnja Lendava g. dr. Franja Lipold, odvetnika v Mariboru. Samostojna demokratska stranka pa se po sopodpisanim predstavniku in predsedniku Samostojne demokratske stranke v Mariboru zaveže za odstop mandata v roke dr. Lipolda izposlovati dr. Pivku najdalje do pričetka šolskega leta 1925-26 mesto ravnatelja na moškem, v podrejeni vrsti pa na ženskem učiteljsišču v Mariboru. Maribor, dne 19. novembra 1924. Dr. Ljudevit Pivko m. p. Dr. Franjo Lipold m. p. — To policajdemokratsko pogodbo si mora do pičice vtisniti v spomin slovenski volilec, ki je proti koruptni žerjavščini.

Kako skrbno molčijo. Žerjavova gospoda je kakor znano, presneto gostobesedna. Ti gospodje znajo zagovarjati: laž, korupcijo, razne lopovščine ter nasilje prav na dolgo ter široko. Ko smo pa mariborskim Žerjavovcem ponudili po nos pogodbo Lipold—Pivko, so na brzo roko skrpučali skupaj za »Tabor« in demanti ter dve izjavi in sedaj si mislijo: dovolj zagovora, saj več ga itak ne moremo podati. »Tabor« in »Jutro« sedaj molčita o celi pogodbi kot grob in kdor molči, ta sam potrjuje. Javnost je itak bila uverjena o istinitosti te pogodbe takoj po naši objavi, a čudno se jej zdi, da se Žerjavova gospoda iz cele afere ne skuša izvijati na bolj dolgovezen način. Taboriti in jutrovci so v velikem strahu, da bi mi pri daljši razpravi o Pivko Lipoldovi pogodbi ne navedli tudi prič, ki so imele ta »dokument« sramote v rokah. Boljše torej molčati, sicer bi si Žerjavovci lahko še bolj osmudili svoje umazane roke.

Pometajte pred lastnim pragom! Po poročilu »Tabora«, »Jutra« in »Naroda« so govorili zadnje nedeljo na Pobrežju pri Mariboru agitatorji za dr. Markovičevo listo bratskega sporazuma. Med govorniki je bil tudi mariborski gospod profesor Ribarič. In baš radi tega, ker je gospod Ribarič kot profesor priporočal listo bratskega sporazuma in ne ono špijona Pivka, smatra dr. Žerjavovo časopisje ta Ribaričev nastop kot nekaj gnusnega in vzklika: tak človek (namreč g. Ribarič) naj bo vzgojitelj mladine! O g. profesorju Ribariču vemo, da je izborna učna moč, poštenjak, poštvovalen rodoljub in neustrašen borec za zmago ideje bratskega sporazuma in ravno sposoben in čist značaj kot g. Ribarič spada na mesto mladinskega vzgojitelja. Poglejmo pa sedaj samo par Žerjavovih vzgojiteljev naše mladine, na primer g. direktorja Voglarja in dr. Pivka. Voglar je večkrat nastopil kot govornik s kletvami na vse pošteno v takem tonu, da so se nad njegovimi besedami zgrajžali celo policajdemokratje. Voglar je po listih na zahrbtn in rovtarski način blatil svoje stanovske tovariše in bivše predstojnike. Voglar je znan, da mu je morala španska vas itd. A vkljub vsem tem duhtečim cvetkam iz Voglarjevega gnojišča se je ta mož priplazil po Pribičevič—Žerjavovi zaslugi do časti direktorja zavoda, na katerem se vzgajajo vzgojiteljice naše mladine. Dr. Pivko širi še danes med nežno mladino oboževanje izdajstva in špijonstva. G. Ljudevit se je vedno kazal na zunaj v besedah kot kristalno čist ter nesebičen značaj, a v resnici pa je čisto navaden špijon in zahrbtn koritar kakor Voglar. Tudi dr. Pivko bi se rad priplazil do mesta ravnatelja na ravno tako umazan način, ka-

kor je to že dosegel njegov in njega vredni kolega Voglar. G. Žerjavovci, predno skušate stresti prah raz mož, ki so predstavitelji stranke bratskega sporazuma, pregledite poprej rajši svoja lastna gnojišča — — — Mladinski vzgojitelj kot Voglar in Pivko se dobijo samo v Žerjavovih vrstah.

Moderna agitacijska taktika za te volitve. »Jutro«, »Narod« in »Tabor« najbolj peče, ker ne zvedo po časopisju prav nič o našem volilnem gibanju. Žerjavova klika dobro ve, da SLS tudi pri teh volitvah vrši svojo agitacijsko dolžnost, a seve ne na hrupnih shodih, ampak na zborovanjih, kjer se dela mirno, stvarno ter uspešno. Gospoda krog Žerjavovih listov nas vedno poziva naj stopimo z našimi shodi na plan — — — Le počakajte do 8. februarja, ko bomo res stopili na plan in tedaj boste videli, da je moderna agitacijska taktika pod PPŽ režimom zmagovito uspela na strogo omejenih shodih, kjer so naši poslanci in politiki zagovarjali politiko naše stranke pred resno prevdarnimi možmi, ne pa pred od režima plačano ter najeto sodrgo: Žerjavovci si naj dobro zapomnijo, da so se v svetovni vojni res zmagovite bitke doigrale ne na planotah, ampak v strelskih jarkih, ki so bili precej globoko izdolbeni ali v skalo, ali pa v mater zemljo. Le mirno počakajte do 8. februarja in ta dan bo cekinarje krog Žerjava minila radovednost: kako, kedaj in kje je v tej volilni borbi zborovala SLS.

Ali je res g. Drogenik? V št. Jurju ob juž. žel. se javno govori, da je gospod Drogenigg dne 10. t. m. napajal z vinom nekaj fantov, kateri naj bi ga spremljali na shod v št. Lovrenc. Ker pa so se reveži preveč navdušili pri božji kapljici, so morali proti svoji volji ostati doma. Pravijo, da so večkrat v presledkih klicali »urha« na pomoč. Nesrečen je že 10. januarja, kakšen šele bo 8. februar, gospod Drogenigg?!

Domače novice.

Prva žrtev dr. Žerjavove »tiskovne svobode«. Žerjavovo časopisje pri vsaki priliki povdarja svobodno solnce, ki sije nad listi v mladostni Jugoslaviji. Da, da, to solnce je vedno in čisto temno mrknilo, kadarkoli sta se prerila do oblasti brata: Pribičevič in Žerjav. — Pod Pribičevič—Žerjavovo vladno ero smo dan na dan doživljali konfiskacije in obustave listov. Te dni se je mu dil v Ljubljani zopet dr. Žerjav in namen njegovega prihoda je bil: pritisniti najprej na policijsko oblast, da začne ta z obustavo opozicijskega tiska v Sloveniji. Prva žrtev dr. Žerjavovega evangelija o nesvobodi tiska je postal na Slovenskem najbolj razširjen list »Domoljub«. Policijsko ravnateljstvo v Ljubljani je z dne 13. t. m. prepovedalo nadaljnje izhajanje »Domoljuba«. Kot utemeljitev ukinitve »Domoljuba« navaja ljubljanska policija »Domoljubove« članke ter notice iz let: 1922, 1923, 1924 in 1925. To je seve utemeljitev po dr. Žerjavovem zakoniku, katerega priznavajo in še to na videz samo Žerjavovci. »Slovenec« zagotavlja vse »Domoljubove« naročnike, da tudi radi ustavitve ne bo oškodovan prav nobeden. Dr. Žerjav je pustil ustavitvi ta kmetijski list samo radi tega, da bi lažje v kratki predvolitveni dobi usilil po deželi svoj pljuvalnik »Domovino«. Prva žrtev dr. Žerjavove tiskovne svobode je postal »Domoljub«, njegovi usodi bodo sledili v kratkem času pred volitvami še tudi slovenskoštajerski listi, ki so trn v peti dr. Žerjavovi kliki. Volilci se za vse te protizakonite ustavitve ne bodo zmenili, ker prav vsi dobro vedo, zakaj da nam gre na dan volitev 8. februarja 1925. Tudi brez listov naše pošteno slovensko ljudstvo ne bo pripognilo kolen pred agromerkurjem, katerega je že radi goljufije držala za vrat roka pravice za 6 mesecev, a se je zaenkrat še — izmuznil — —

Ta dva znata! Od Sv. Lenarta v Slov. goricah poročajo: Prvi dan poslovanja okrajnega odbora pod gerentom Matijem Bračičem, oziroma pod njegovim kurtorjem dr. Gorišekom je bil dne 13. januarja 1925. Nesrečni dan. V uradu čakajo cestarji na svoje prejemke in čakajo vozniki in dobavitelji prodca na svoje plačilo. Dr. Gorišek in njegov tajnik Kuhar uradujeta. Nobeden ne ve, kam in kaj, ker nima nobene izkušnje v poslovanju okrajnega odbora. Ljudje odhajajo s poveseno glavo in so nezadovoljni in preklinjajo vse vrage in vse dohtarje.

Šentlenartska okrajna hranilnica pod novim ravnateljstvom. Okrajna hranilnica je poslovala danes, 13. januarja prvokrat pod novim, ne od ljudstva izvoljenim, temveč od milosti dr. Goriškega postavljenim ravnateljstvom. Pri likvidaturi sedi mlečezobni gerent Bračič, ki ne zna nič. Pri kasi sedi Gočevski Kramberger, ki ne zna nič. Knjigovodja Stukelj dela za tri, plačo potegne za enega. Ogromni naval ljudstva. Vsak hoče svojo vlogo dvigniti, ker ne zaupa ljudem, ki niso po božji in narodni volji, temveč samo po milosti dr. Goriškega in njegove gnadljive na teh stolcih. Ljudje ne pridejo na vrsto, grede in pretijo. Dan maščevanja pa pride dne 8. februarja.

Kaj nam poročajo o dr. Goriškovem gerentstvu od Sv. Antona v Slov. goricah? Tisti, ki so izbirali nove člane za okrajni zastop, so jih iz naše župnije dosti nabrali. Toda čudno, da preko dveh občin niso videli nikamor dalje. Brengova in Cerkenjak sta samo našla milost v njihovih očeh ter imata pet zastopnikov. Kaj pa Cogeince, Andreinci, Zupetinci, Smolinci, Stanetinci? Nimajo pripravnih oseb, katerih beseda bi toliko zalegla kakor enega Kukovca ali Zimiča. To sta napredna gospodarja, držita tudi sama vse štiri vogle pri hiši. Zdaj bosta še pa delovala za blagor celega okraja. Ker Kukovec potrebuje včasih zelo široko cesto, bo zdaj lahko dosegel, da bodo mimo njega speljali posebno široko. Radovedni smo, kako bodo ti možaki se kaj za-

držali glede volitev. Ali bodo izpolnili nade, ki jih Goriške stavi na nje. Naj povejo ljudem, da hočejo imeti šolske počitnice julija—avgusta in zmaga je njihova.

Posnemanja vredna župnija. Obmejna župnija St. Ilj v Slov. gor. ima naročenih za celo leto 250 »Slovenskih Gospodarjev« in 20 »Slovencev.« Ta strankarska in nacionalna zavednost je res vsega posnemanja vredna!

Poštni ravnatelj v Ljubljani dr. Janko Debeljak umrl. Dne 15. t. m. zjutraj je umrl v Ljubljani poštni ravnatelj dr. Janko Debeljak. Rajni je bil rodom Štajerc in sicer iz Malih Roden pri Rogiški Slatini. Po prevratu mu je bilo poverjeno ljubljansko poštno ravnateljstvo. Upihnila mu je luč življenja pljučnica.

Cebelarska podružnica v Slovenjgradcu ima v nedeljo, dne 18. t. m., v gostilni pri Eichholzerju občni zbor z običajnim dnevnim redom. Vsi člani in nečlani so uljudno vabljeni.

Cerkveni tat v Ljubljani. Po ljubljanskih cerkvah se je že precej časa klatil nek mladi možakar, ki je pridno obiskoval vse oltarje in pobožno molil, ko pa ga ni nihče opazoval, je skušal z žico iz nabiralnikov izvleči denar. Prav posebno pogosto je obiskal frančiškansko cerkev, kjer je vsakokrat napravil najboljši plen. Nazadnje je opazila njegovo delavnost neka žena, ki je opozorila policijo na tega tička. Detektiv ga je opazoval v cerkvi ter ga zalotil pri tatvini. Tat je po poklicu natakar, klatil se je pa že dolgo časa brez posla okrog ter se preživljal s tatvinami.

Velik požar v Dolnji Lendavi. Te dni je zgorelo poslopje posestnika Ludvika Majzla v Dolnji Lendavi v Prekmurju. Požar je uničil vsa gospodarska poslopja in stanovanjsko hišo, zgorela pa je tudi krma, vozovi, različno gospodarsko orodje in ena krava. Škoda se ceni na 60.000 din., zavarovano pa ni bilo nič.

Vabilo k jubilejnemu romanju v Rim.

Letos obhajamo sveto ali jubilejno leto. Ves katoliški svet se pripravlja, da pošlje svoje zastopnike v večni Rim, kjer bo ob prestolu rimskega papeža središče vseh slovesnosti.

Lavantinci, tudi mi smo povabljeni! Vzdignimo sel Udeležimo se tudi mi tega romanja v kolikor mogoče obilnem številu Sveti oče sami nas vabijo.

Ponuja se nam najlepša priika — kdo ve, bomo li še doživeli kaj sličnega — videti večno mesto Rim, ki je sveto vsakemu katoličanu, stopiti na tla, ki so posvečena s krvjo krščanskih mučencev, občudovati največjo cerkev na svetu, baziliko sv. Petra, počastiti grobova obeh svetih apostolov-prvakov, obiskati kakombe, podzemeljske grobove svetih mučencev, moliti pred svetinjami mnogote in svetnikov.

Kdo ne bi hrepenel, priti vsaj enkrat tja, kamor ga kličejo sveti oče, ki ga bodo, polni očetovske ljubezni, prijazno sprejeli in blagoslovili!

Tudi je upati, da bodo romarji med potom mogli obiskati še druga svetišča, n. pr. Asisi, rojstni kraj serafskega sv. Frančiška, Loreto z Nazareško hišico, sveitovnoznanu Padovo, kjer je v veličastni katedrali grob sv. Antona Padovanskega.

Za jugoslovanske romarje je določen obisk Rima od 26. maja do 2. junija t. l. Je to binško teden. Na binško nedeljo bodo sveti oče maševali v baziliki sv. Petra v Rimu. Pri tej izredno lepi in zelo redki svečanosti, ki bo gotovo ostala vsem udeležencem za celo življenje v neizbrisnem spominu, bodo mogli navzočni biti tudi jugoslovanski romarji.

Rimski odbor poroča, da bodo imeli romarji, ako potujejo s skupnim vlakom vsaj 400 oseb, na italijanskih železnicah polovično vožnjo. Če se to upošteva in ako se računani za 1 liro 3.50 din, bodo stroški za romanje približno sledeči:

Za potnike III. razreda.

a) Vožnja od Postojne do Rima in nazaj 111.10 lir — približno 390 din.

b) Stanovanje v skupnih spalnicah s posteljami, za 6 dni, 6 krat 10 lir, je 60 lir — 210 din.

Kdor hoče, si more naročiti boljše stanovanje, kakor je povedano spodaj pri II. razredu.

c) Hrana, namreč zajtrk, kosilo (juha, meso, prikuha, kruh, sadje, četrt litra vina) in večerja z jedili, kakor opoldne, skozi 7 dni, 7 krat 25 lir, je 175 lir — 615 din.

d) Dve legitimaciji (za železnico in za rimske prireditve) 30 lir — 105 din.

e) Razni skupni stroški 180 din.

Skupaj 1500 din.

Za potnike II. razreda.

a) Vožnja kakor zgoraj 178.45 lir — 660 din.

b) Stanovanje v privatnih hišah, povprečno po 20 lir dnevno, 6 dni je 120 lir — 420 din.

Boljša stanovanja pri zasebnikih bodo po 30 lir, slabša po 14 lir, v hotelih pa po 50 do 150 lir dnevno.

c) Hrana, kakor zgoraj 615 din.

d) Legitimacije, kakor zgoraj 105 din.

e) Razni skupni stroški 200 din.

Skupaj 2000 din.

Vožnja v I. razredu stane 279.35 lir — 1080 din.

Svoto 1500 din. za III., ali 2000 din. za II. razred je treba položiti brž pri prijavi ter poslati škofijskemu odboru, ki upa in se bo potrdil, da bo za to pravočasno oskrbel romarjem vozne listke od Postojne do Rima in nazaj s potrebnima dvema legitimacijama ter jim zagotovil v Rimu hrano in stanovanje, kakor tudi vodnike.

Razven tega bo moral vsak romar sam plačati vožnjo od doma do Postojne in nazaj (s 50% popustom za III.

razred približno 100 din., za II. razred približno 200 din.) ter si za nepredvidene stroške, za hrano med potjo, za vožnjo po Rimu, za nakup spominkov itd., s seboj vzeti vsaj še 1000 din.

Romarji, ki se bodo vozili v III. razredu železnice, naj bodo torej pripravljeni na skupni izdatek 2600 din., oni v II. razredu pa na 3200 din.

Ako bi vrednost lire padla pod din. 3.50, tedaj bi se znali stroški primerno zmanjšati. V tem slučaju bo odbor priskrbel tudi vozove v Rimu, da jih romarjem ne bo treba posebej plačevati. Ni pa izključeno, da bodo potrebna še doplačila. Vsekako bo odbor vodil natančne račune in se bodo morebitni prebitki, ki pa jih n. lahko pričakovati, udeležencem na željo vrnili.

Pravočasno se bo razglasilo, ali si bo moral vsak romar priskrbeti svoj potni list sam, ali pa se bo dobilo od strani naše države skupno potno dovoljenje. Na italijanski strani zadostuje od škofijskega potrjen seznam romarjev z njihovimi lastnoročnimi podpisi. Ta zadeva se bo z drugimi vprašanji vred (n. pr. vožni red, spored za obiskovanje svetišč v Rimu itd.) uredila pozneje.

Za sedaj je treba pred vsem, da se izve sigurno določeno število udeležencev. Kdor se torej po resnem premisleku odloči za romanje, naj se do dne 25. februarja t. l. oglasi pri svojem župnijskem uradu ter položi prej navedeni znesek.

Vse velečastite gospode dušne pastirje prav uljudno prosimo, da se za dobro stvar zavzamejo in to vabilo vernikom s priiznice preberejo, potem pa jih zasebno, v družini in pri drugih priložnostih navdušujejo za romanje v Rim in za nemale žrtve, ki so s tem združene. Gospodje bodo s tem storili dobro delo v dušno korist vernikov in za čast naše drage lavantinske škofije, ki naj bi nikakor ne zaostala za svojimi sestrami po vesoljnem krščanskem svetu.

Imena priglašencev naj se zanesljivo do 1. marca t. l. naznanijo škofijskemu, položeni denar pa naj se vpošlje po položnicah Spodnještajerske ljudske posojilnice (ček. rač. štev. 10606).

Pripomni se, da bodo doma ostali in za nadomestovanje naprošeni gospodje duhovniki imeli brez posebne prošnje pravico biniranja; treba bo le njih imena naznani škofijskemu.

Lavantinci! Versko navdušenje in podjeten duh naj navdaja naša srca! Potem bo letošnje jubilejno leto tudi glede rimskega romanja za nas koristno in častno. Dobrotljivi Bog, delivec vseh milosti, pa naj blagoslovlja naše podjetje in naj pošlje svoje svete angele, da nas bodo spremljali na potu z doma v Rim in iz Rima domov!

V Mariboru, dne 14. januarja 1925.

Po naročilu in pooblastilu prevzvišenega nadpastirja sestavljeni škofijski odbor za jubilejno romanje Lavantincev v Rim:

Predsednik: dr. Ivan Tomazič. — Tajnika: Alojzij Rezman in Franc Molan. — Blagajnik: dr. Anton Jerovšek. — Odborniki: Franc Moravec, msgr. dr. Anton Medved, dr. Francišek Kovačič.

Dnevne novice.

Aretacija duhovnika v ornatu. V Slunju so prišli zandarji po župnika in dekana Mikana, ki je ravno opravljal nek cerkveni obred. Najprej so ga iskali doma, potem so pa šli v cerkev, rekoč, naj hitro opravi, da mora iti z njimi. Župnik je v cerkvenem oblačilu s križem v roki stopil pred zandarje, ki so ga spremljali domov, da se je preoblekel, potem ga pa odpeljali v zapor. Aretirani župnik je vložil pritožbo radi motenja verskih obredov.

»Vojska« v Beogradu. V čuburskem predmestju v Beogradu živi neki Gjoko Jevropejec, ki je čudak svoje vrste ter ga njegovi znanci imenujejo predsednika čuburske republike. Pod tem imenom je poznan po celem Beogradu. Te dni je imel nekaj za opraviti na upravi mesta. Ko je odhajal skozi vrata, je v tistem hipu vstopil v poslopje najdebelejši Beograjec, čevljar Gjorgje Pavlovič, ki je znan po ogromnem obsegu svojega trebuha. Oba možakarja sta se srečala med vrati, ki so bila za prehod obeh naenkrat premahna in trebušnik je neusmiljeno pritisnil suhega »predsednika« ob steno. To je čudaka tako razjezilo, da je na mestu potegnul dva samokresa, enega dal debelemu čevljarju ter ga pozval na dvoboj. Debeluhar je pa imel bolj začaje srce, ustrašil se je svojega junaškega

nasprotnika ter jel klicati na pomoč. Policaji in mimoidoči so kmalu pomirili razburjenega Jevropejca, toda jeze mu niso mogli popolnoma ohladiti. Ko se je vrnil v svojo »republico« Čuburo, je dal tiskati lepake, v katerih proglašala »vojsko« proti debelemu čevljarju; lepake je dal nabiti po mestu.

Sredi zime preplaval Donavo. V Novem Sadu se dva navdušena športnika — podžupan Rakič in trgovec Rogulja — tudi sredi najhujše zime ne moreta odvaditi kopanja v Donavi. Kadar reka zmurne, si dasta presekatati led ter se kopljeta v ledenomrzli vodi. Te dni je Rogulja postal prava senzacija za Novi Sad. Ko je toplomer kazal dve stopinji pod ničlo, je preplaval Donavo, ki je pri Nov. Sadu široka 750 m. Ko je prišel na suho, ga je pa le spreletel mrz in ogreti se je moral z nekaj litri kuhanega vina.

Brutalnost novosadske policije. Vsi novosadski listi zelo ostro napadajo tamošnjo policijo radi strahovite brutalnosti, s katero nastopa proti vsem, ki imajo z njo opraviti. V policijskih zaporih se jetniki mučijo kakor nekdanj v srednjem veku. Politične stranke v mestu so sklicale anketo, na kateri se je razpravljalo o brutalnosti policije in se sklenilo, da bodo vse stranke intervenirale pri vladi, da se celokupna policija izmenja in krivci strogo kaznujejo.

Tatovi v pasti. V Betini v Dalmaciji so neznani tatovi dolgo časa kradli pri vaščanih olje, katerega ti pripravljajo iz oljčnih zrn. Tatovi so nosili ukradeno olje na pokopališče, kjer so imeli v izpraznjeni grobnici celo skladišče. Dolgo niso mogli vaščani pogoditi, kdo jim krade olje. Te dni je vaški cerkovnik opazil po csti sled olja, ki je vodila na pokopališče. Tatovi so nesli olje v posodi, ki je puščala in to jih je izdalo. Cerkovnik je našel njihovo skrivališče in obvestil o tem vaščane. Organizirali so stražo, ki naj tatove ujame. Stražniki so se skrili po noči na pokopališču. Okrog polnoči so prišli tatovi ter se podali v izpraznjeno grobnico. V tem trenutku so priskočili stražarji ter pokrili grobnico s kamenitimi ploščami. Tatovi so bili ujeti v pasti, kjer so jih pustili do jutra, potem pa jih s pomočjo orožnikov odgnali v zapor.

Izseljevanje Jugoslovancev iz Grčije. Med državo SHS in Grčijo so se že dalje časa vršila pogajanja za preselitev naših ljudi iz Grčije. Pogajanja so bila te dni povoljno zaključena in Grčija nudi izseljencem velike ugodnosti pri prevozu, prodaji posestev itd. Te dni je dospelo v našo obmejno postajo Djevdjelija okrog 400 srbskih družin, ki so prodala svoja posestva v Grčiji ter se naselijo pri nas. Nakazali so jim zemljišča v tikveškem okraju, na Ovčjem polju, v Batanji in okolici. Število izseljencev bode precej znatno, ker se Slovanom v Grčiji slabo godi ter komaj že čakajo, da se nasele v naši državi.

Kdo bi vedel kaj natančnega o Mariji Höningmann, poročena Schwab, rojeni v Dolenji vasi pri Ribnici. Poslednji čas je živel v Mariboru kot babica. Sluti se, da je naglo umrla. Pojasnila prosimo na: Rudolf Schwab, Elektra d. d., Sušak.

Živijo Josef Drogenigg v Št. Lovrencu!

Za prav zabaven popoldan nam je poskrbel dne 10. t. m. kandidat narodnega bloka ali v smislu okrožnice »oblastnega odbora« Narodno radikalne stranke v Mariboru z dne 3. januarja 1925. »Laži bloka«, kakor ga imenuje sam g. dr. Pivko, kakor se zatrjuje v tej okrožnici. Z veliko vnemo je vabil Drogeniggov zaupnik na ta »važan« shod v gostilno g. Aužnerja ob 3. uri popoldne. In res, šentlovenčani smo se zbrali v takem številu, kakoršnega gospod Drogenigg ni vajen, kar mu je pognalo tudi kri v njegov nos, posebno še, ko smo ga zborovalci sprejeli z navdušenimi klici: Živijo Orjuna! Ker so bili vsi prostori zasedeni, so zborovalci posadili gospoda Drogenigga za peč in z njim g. Košutnika iz Dramelj. Naročila sta pol litra vina »ta boljšega« in s tem je bila zabava otvorjena.

Pri mizah so se vršili živahni razgovori o orjunskih in vladnih nasiljih, o korupciji, predvsem pa o Drogenigu in njegovem šnopsu v steklenicah, ki so vedno pod Avstrijo nosile nemški pečat. Poklicali smo mu v spomin tudi njegov davek na vonje dobičke, ptujskega »Štajerca«, »Turnverein«, predvsem pa neki Drogenigov napis iz leta 1875, 1844 in 1917, ki se še danes javno blesti v blaženi nemščini v slovenskem Št. Jurju ob južni železnici. Gospod Drogenigg je skušal med tem žvižgati, pa ni šlo, ker ustnice so se mu tresle.

Ob pol 4. uri vprašajo zborovalci gospoda Drogenigga, kaj je s shodom? Gospod Drogenigg pojasni, da se shod prične ob 4. uri, ko dospo še glavni zaupnik. G. Drogenigg naroči svinjsko klobaso s hrenom in še enega »mokrega«. Gospod Košutnik mu nekaj tiho šepeta na uho, g. Drogenigg se pa grenko nasmehne. Med zborovalci se razvija vedno večja veselost in razpoloženje. Gospod Drogenigg mora med tem poslušati marsikatero bridko resnico med drugimi tudi neko volilno povest o kandidatu, ki je obljubljal »občinskega bika«, kar je vzbudilo med navzočimi veliko smeha.

Zgodilo se je menda po naključju, da je točno ob 4. uri priromala na mizo klobasa, katere se gospod Drogenigg navdušeno loti. Na vprašanje, ali je to glavni zaupnik, je g. Drogenigg molčal. K temu še nekdo pripomni, da se šentlovenčani po stari krščanski navadi prekrizamo ali vselej odkrijemo pri jedi. Ko je g. Drogenigg vse lepo použil, tedaj je pograbil svoj klobuk in suknu, ter jo hitro odkuril. Zborovalci so klicali za njim, naj vendar pove, po kaj je prišel, pa g. Drogenigg si je že brusil pete. Slišati je moral še klice zavednih zborovalcev: Dol »Orjuna«, dol centralisti, dol izdajalci, dol dr. Cekin, dol vojni dobičkarji, živeli Slovenci in

samostojnost Slovenije v Jugoslaviji, živela Slovenska ljudska stranka!

Naši fantje so se podali za njim na grič in daleč se je razlegala pesem: »Oj zdaj gremo, oj zdaj gremo, nazaj naš več ne bol!« Zaorili so krepki klici: »Živijo Slovenci«, živijo Slovenska ljudska stranka! Gospod Drogenigg je urno izginil s Košutnikom po jarku in šele

Celjske novice.

IZ MESTNEGA MAGISTRATA CELJSKEGA.

Dne 14. t. m. se je vršila zopet redna seja mestnega občinskega sveta celjskega. Pred vsem so bile na dnevnem redu razne osebne zadeve, ki so v zvezi z novo službeno pragmatiko. Med drugim se je sprejel poseben pravilnik glede službenih oblek magistratnih slug ter se je med drugim tudi sprejel za mestnega gozdarja Alojz Kovač, ki je bil doslej v istotaki državni službi.

Raznim prošnjam za odpis razkuževalnih stroškov se večinoma v uvaževanja vrednih slučajih, osobito pa napram državnim uradnikom, ugotovi. Načeloma pa se sprejme sklep, da se občinske doklade kot take, ki so splošni davek, ne morejo nikomur odpisati, pa naj si je slučaj še tako vreden uvaževanja.

Razne podpore.

Glasbeni Matici v Mariboru se dovoli za njeno nameravano prireditve v Celju podporo do 1500 dinarjev, vendar to le za slučaj, da bi prireditve izpadla finančno slabo. Centralnemu akademičnemu podpornemu društvu na Dunaju se dovoli podpora 1000 din. Prošnji poštno-hranilničnih uslužbencev v Ljubljani za podporo se ne ugotovi iz razloga, da so to uslužbenci države in da mora država za svoje uslužbenke sama primerno in dostojno skrbeti. Geografskemu društvu v Ljubljani se pomaga na ta način, da se nabavi geografski vestnik za naše mestne šole. Prošnji iz Leskovca, kraj Zagreba, za podporo za zidanje cerkve »Dom sv. Mihaela« se ne more ugoditi, ker imamo podobnih slučajev doma dovolj.

Bivšemu vodji mestne aprovizacije se popusti z ozirom na njegov beden položaj polovico njegovega dolga po 5312 K napram tej aprovizaciji pod pogojem, da to polovico v 14 dneh plača. Društvu za odpuščene kaznjence v kaznilnici se dovoli podpore 100 din. Prošnji Jugoslov. Matice v Celju za odpis računa mestne elektrarne za instalacijo, izvršeno ob priliki svoječasno dobro uspele velike veselice na Glaziji se ne ugotovi, ker načeloma ne moremo popuščati izdatkov, ki so računati kot učinkoviti izdatki naše mestne elektrarne in ker je itak zadevna prireditev dobro uspela. G. Žumerju, hotelirju v Celju, se proda stari stroj za kosti mleti za 1000 din. Svoječasni načrt za nakup stroja za drobljenje gramoza v družbi z občino okolica Celje in z okrajnim zastopom celjskim se zopet povzame ter se naroči mestnemu magistratu, da pripravi pogajanja z okoliško občino in celjskim okrajnim zastopom. Določi se naj kvota, koliko naj vsaka izmed teh treh družabnic prispeva za investicijo. Naprava bi se naj naredila blizu Polul.

Mestna občina in vojaška uprava.

Ker se je vojaški upravi Glazija za vezbanje vojaštva odvzela, se naj da vojaštvu za dobo enega leta kot vezbašče v zakup primeren prostor pri Spodnjem Lanovžu; podrobnosti se prepuščajo županstvu.

Vojaška uprava obvešča mestni magistrat, da namerava na prostoru, kjer je stala sedaj podrena vojaška bolnica nasproti hotela Skoberne, pozidati novo zgradbo za vojni okrug. Ker pa ima mestna občina interes na zadevnem prostoru, se sklene stopiti v ponoven dogovor z vojaško upravo, da bi slednja ta prostor prepustila mestni občini, eventuelno vsaj proti zamenjavi za kak drug primeren prostor mestne občine. Na inicijativo obč. svetnika Janiča pa se naj predvsem pregleda stare spise, ako nima vojaška uprava že itak prevzete obveznosti, ta prostor prepustiti mestni občini nazaj, ker se je svoječasno ob priliki zidanja Aleksandrove vojašnice in bolniškega paviljona od vojaške uprave napram mestni občini prevzela neka podobna obveznost. Vpraša se naj tudi pri starih še živih celjskih občinskih odbornikih.

Oprema cvetličnjaka.

Cvetličnjak, ki je že dograjen, se naj opremi z električno razsvetljavo in preskrbi z vodovodom ter se tozadevni proračunani stroški odobrijo.

Mestne stavbe.

Ker se je policija preselila iz mestne hiše v prostore srezkega poglavarstva, so sedaj v mestni hiši na dvorišču zadevni prostori prazni. Sklene se del teh prostorov preurediti v uradne prostore mestnih uradov, ki so itak v dosedanjih prostorih preveč natrpani in ne morejo uradniki vršiti tako vsled medsebojnega motenja službe, kakor bi bilo želeli. Istočasno se soba, v kateri je bilo dosedaj mestno knjigovodstvo preuredi v klubovo sobo, ki bo na razpolago za seje občinskih klubov. Podrobnosti se prepuščajo mestnemu magistratu.

Mestno oskrbnništvo ostane še naprej v dosedanji mestni hiši na Kralja Petra cesti, ker bi preselitev oskrbnništva na Spodnji Lanovž v takozvano baron Bruckovo hišo predvideno z ozirom na stanovanjsko bedo ne bi bila izvedljiva. V Bruckovi hiši stanuje namreč veliko strank, katere bi nikakor ne imele prostora v hiši sedanjega oskrbnništva, drugam pa teh strank nimamo dati.

Izkupiček za Strupiju prodano mestno hišo v Matije Gubčevi ulici se porabi za odplačilo dolga Mestne občine napram nemškemu Schulvereinu na osnovni šoli v iznosu po 100.000 K v relaciji 100:32 tako, da bo

v Prožinski vasi ga je dohitel njegov voznik. V St. Lovrencu pa se je na to vršilo lepo zborovanje SLS. Med splošnim navdušenjem so nastopili razni govorniki, kmetje in delavci. Ko so se navdušeni zborovalci razšli, se je v večerni mrak po našem St. Lovrencu razlegala pesem: »Zdaj mi gremo, zdaj mi gremo, nazaj še pride!«

mestna občina plačala približno tretjino nominalne višine. Nadalje se plača dolg napram celjskemu Sokolu v iznosu po 7.500 D na isti šoli. To terjatev je bil prevzel celjski Sokol od nemškega Turnvereina po prevratu. Ostanek izkupička se porabi za že dograjeni cvetličnjak.

Les in gozd.

Jamski les nad Vipoto v količini približno 35 kv. m se proda tako, da bo pozval mestni magistrat znane lesne firme, da stavijo svoje ponudbe ter se bo les oddal najvišjemu ponudniku.

Omejevanje gozda na Pečovniku je sedaj izvršeno ter se od geometra predlagane korekture glede mejašev odobrijo.

Celjska koča in mestno gledališče.

Pogorela Celjska koča se zopet postavi nazaj. Pri tej priliki se bo de dostavil paviljon za gostilno za turiste in se bosta zgradili na podstrešju dve sobi za turiste. To delo se bo oddalo kakemu stavbeniku in se ne bo upravljalo v lastni režiji. Potreben les bo dala mestna občina. Streha naj se krije z eternitom, kojega se kupi pri gostilničarju Jošku Božiču na Bregu.

Leseni deli mestnega gledališča so potrebni prepleskanja, na okna pa je treba na večih mestih napraviti šipe. Sklene se tozadevna vsota staviti v proračun za leto 1925.

Prodaja mestnega sveta.

Vojaški upravi se proda od mestnega sveta primeren prostor pri Spodnjem Lanovžu po 11 D za kv. meter za zgradbo konjušnice. Zgradba mora odgovarjati stavbenim in zdravstvenim predpisom ter biti v skladu z mestnim regulacijskim načrtom.

Mestna plinarna.

Mestna plinarna izkazuje stalno pasivnost. Sklene se, plinarni za leto 1924 odpisati znesek po 90.000 D. Cena plinu se zviša od 3.50 do 4.50 D za navadne odjemalce, za industrijo od 5 na 7 D. Izvoli se odsek za sanacijo plinarne. V odsek stopijo: Sirec, Kavs, Posavec, Leskošek in referent. Odseku za podjetja se istočasno naroči, da takoj revidira vsa mestna podjetja, ker je ravno plinarna pokazala, da se nobena kalkulacija točno ne vjema. Industrija in obrt pa ima ravno na plinarni velik interes.

Razne prošnje.

Mesarju Gorenjaku se dovoli proti reverzu postaviti paviljon za izvrševanje mesarske obrti na Kralja Petra cesti na mestnem svetu poleg Vošnjakove hiše.

Očetom Lazaristom se ne more dovoliti iz zdravstvenih in stavbnih ozirov primeren prostor pri kapelici blizu cerkve sv. Jožefa za napravo pokopališča za očete Lazariste. Tozadevno se povdarja, da namerava hrib Sv. Jožefa uporabiti mestna občina za zgradbo vil in bi v slučaju obstoja pokopališča moralo mesto preveliko razdaljo od pokopališča zatratiti.

Jadranska banka, ki se je ravnokar izselila iz Celja, je prosila, da se njen reverz napram mestni občini pri njeni zgradbi poleg hotela Evrope ne bi vknjižil. Na vsak način pa prosi, da bi se naj dovolilo, da se mora z zgradbo umakniti na regulacijsko črto šele takrat, ko se bodo umaknile vse druge hiše v zadevni ulici na to črto. Tej prošnji se ne ugotovi in se vztraja pri vsebini podpisanega reverza, ki se mora takoj vknjižiti.

Imenovanje novih ulic in poprave pri pokopališču.

Nato se poimenujejo nekatere nove ulice ter se nadalje sklene prositi poštno upravo, da uvede telefonsko službo v Celju dnevno vsaj do 12. ure ponoči.

Na predlog referenta za pokopališča se sklene takoj popraviti na mestnem pokopališču cesto od gostilne Pišek do pokopališča ter dati pokopališču na razlogo potrebno število delavcev, da izvršijo na pokopališču potrebna popravila. Obenem se sklene na bolnišničnem pokopališču popraviti pota in zgraditi vodnjak.

Živinski sejem.

Pri slučajnostih se sklene poživiti mesečni živinski sejem v mestu Celje na predlog g. Rebevskega. Da se živina bolj privabi na sejem, se opusti za dobo enega leta pobiranje stojnine od prignane živine.

Ker je bil dnevni red izčrpan, se je okoli 12. ure ponoči seja zaključila.

Volilno razpoloženje v celjskem okraju za Slovensko ljudsko stranko je izborna. Vsi shodi kandidata dr. Hodžarja so se doslej prav dobro obnesli. Centralisti bodo pri teh volitvah kljub zlorabi zakonov in oblasti v celjskem okraju zopet slavno pogoreli.

Polijski ples v Celju se je vršil preteklo soboto prvič v dvorani Union v Celju pod pokroviteljstvom velikega župana iz Maribora, odkar so demokrati pod firmo »Celjski dom« pobasali nemško hišo. Udeležba je bila sicer še dosti dobra, vendar se je opazalo, da se Nemci veselice niso udeležili, kakor tudi ne slovenski krogi, za kojih hrbtom so celjski samostojni demokrati

»nacionalizirali« nemško hišo. Celjske Žerjavovce še bo polagoma bolela glava radi njihove strankarske pohlepnosti, ko bo treba hišo vzdržati aktivno samo z Žerjavovci, ki vedno bolj kópniyo, kakor pomladanski sneg. Značilno je tudi, da so Žerjavovi gospodje v Celju pri tej korupcijski aferi prezrli celjske slovenske kroge okoli Celjske posojilnice. Tem potom tudi lojalno popravljam, da g. Kralj, ravnatelj te posojilnice ni pri tej akciji udeležen. Sicer pa bomo še v tej zadevi podrobneje govorili.

Umrli je v Celju znani gostilničar, mesar in hotelir g. Franc Rebevske, oče obč. svetnika Franca Rebevskega ml. Velikanska udeležba pri pogrebu umrlega je pričala da je bil rajni oče spoštovan meščan v Celju. Bil je sicer nemško orientiran, vendar pa sicer ni bil zagrizen in so stari Slovenci v Celju našli v njegovi hiši zavetišče celo ob času najhujšega zaničevanja slovenskega življa. — N. v m. p.

Ljudski oder v Celju, odsek Kat. prosvetnega društva, uprizori v nedeljo, dne 18. t. m., ob pol štirih popoldne v Narodnem domu v Celju kot svojo prvo gledališko predstavo »Materin blagoslov«, igrokaz s petjem in godbo v petih dejanjih. Predprodaja vstopnic pri Goričar in Leskovšek, na dan predstave pa pri blagajni. Občinstvo opozarjamo na lepo igro in prosimo obilne udeležbe.

Stanovanjski spor ali sporazum.

VII. Zaščita najemnikov.

Zaščito najemnikov se navadno smatra kot hčer sile vojnih posledic. Mi smo jo, četudi le mimogrede spoznali po njih pravih vzrokih za tako staro, kakor je zgodovina človeštva. Popolnoma napačna je misel gospodarjev, da so najemniki prostovoljna armada, ki se je sama poklicala v življenje samo za to, da sedaj po vojni greni življenje hišnih lastnikov. Najemniki so socialna tvorba sužnjev, najpreje fizične (telesne), pozneje ekonomske (gospodarske) sile močnejših. Posebno ta drugi močnejši kapital, ki je svojčas pod svojo streho vabil duhove, je danes v zadregi, ker se jih ne more več iznebiti. Ker se je vsled sile močnejšega spravilo v življenje in skozi tisočletja naravnost vzgajalo, da se ne da v enem letu, niti ne v enem deset- ali celo stoletju spremeniti, najmanj pa zopet spraviti s sveta. Za to resnico nam je najboljši dokaz Anglija, ki je že pred 100 leti pričela reševati stanovanjska vprašanja, pa si mora še danes pustiti dopasti zaščito najemnikov.

V zgodovini najemnikov tiči še druga, globoko zakopana resnica, oziroma šiba, ki danes tako neusmiljeno tepe hišne lastnike tudi po drugih državah. Resnica je namreč, da nobena hiša, ki je kedaj iz kateregakoli vzroka vabila pod svojo streho najemnike, danes ne more biti izključno zasebna last gospodarja, temveč je v pogojih socialnih razmer postal socialna skupna dobrina — seveda ne glede pravne lastnine, pač pa glede uporabe. Pisec teh sestavkov je dolgo razmišljal od kod izvira to notranje globoko prepričanje najemnikov, da imajo pravico, oziroma nekakšno opravico do bivanja pod tujo streho. Ta globoko v duši najemnikov vtelesena zavest ne datira šele od izdaje zakona o zaščiti, nego je, kakor smo že rekli, vkoreninjena v davnih vekih, je skupna socialna last mase. Za poedinca, lastnika hiše je ta sosesstvena socialna pravica mase, zasebna krivica upirajoča se ob naravni zakon. Toda vpoštevati moramo, da je ta krivica iz današnje dobe le posledica vzroka davnih vekov in sicer onega vzroka, ki je dal fizično in ekonomsko močnejši manjšini oblast zaslužjenja večine, s čemer se je še bolj kruto kršil naravni zakon, ki je oropal večino človečanske pravice do lastnega doma. Današnji lastnik hiše je le začasno omejen na pravici razpolaganja s svojo zasebno lastnino. Zato pa je dvakrat oškodovan: z najemnino in prirastkom vrednosti hiše, katere vrednost se stopnjuje tem višje, čim večje je število brezdomovcev, oziroma brezstanovanjcev. Če se ne odškoduje z najemnino, to ni krivda najemnika, temveč države, ki nalaga pretirana davčna bremena za najemnino. Za neprilike z najemniki pa mora lastnik nositi svoj delež pokore za socialni zločin vseh, ki so hoteli ali nevede vzrok, da imamo sploh najemnike na svetu.

Treba bo to bridko resnico temeljiteje in za splošnost pojasniti, kar pa je naloga poljudnih javnih predavanj. To, kar smo tu povedali, je bilo potrebno, da izpodbijemo napačno mnenje gospodarjev o zaščiti najemnikov. Kdor hoče popolno zaščito takoj odpraviti, mora preverniti celo zgodovino človeštva, ne le razmere teh par poveljnih let, odkar je zaščita dobila zakonito podlago. Kakor pa je tak prevrat nemogoč, istotako nemogoča je tudi popolna odprava zasilnega gospodarstva v stanovanjskem vprašanju.

Ako pravijo kapitalisti, da niti misliti ni na to, da bi se sedaj v tej hudi denarni krizi denar investiral v zidanje hiš, in ako država drži v tem oziru roke navzkriž, tedaj naj se gospodarji zahvalijo velekapitalu in državi, ako se ne more misliti ne le na odpravo zaščite najemnikov, marveč ako bo masa najemnikov, ki tvori pretežno večino državljanov, odslej pričela kategorično zahtevati od gospodarjev še večjo pravico do obstoječih hiš, od države pa še večjo zaščito s povratkom zopetnih rekvizicij stanovanj in državno doplačilo na najemnino, če je gospodarsko slabi najemniki ne zmorejo plačevati v zahtevani višini.

Res pa je, čim dalje bo zaščita trajala in ž njo vrel omejitve svobode lastnika hiše, tembolj se bo masa zaslužjila, tembolj odtujila hotenju po lastnem domu. To razmerje pa mora neizogibno pospešiti z zastojem

gradnje stanovanjskih hiš že pričeti razpad normalnega gospodarstva, rodbinskega življenja in končno ter doledno tudi razpad — države.

Iz Maribora.

Dr. Boža Markovič, profesor na beograjski univerzi, nosilec liste bloka bratskega sporazuma (NSS in Davidovičeve demokratske stranke) je v ponedeljek dopel v Maribor. Na kolodvoru so ga sprejeli in pozdravili zastopniki bloka bratskega sporazuma ter ga sprejeli na stanovanje generala Maistra, kjer bo bival za časa volilne dobe. V torek zvečer mu je priredil blok ožji prijateljski večer, pri kateri priliki je dr. Boža Markovič razvijal ideje sporazuma. Zlasti pa je podvrget ostri kritiki takozvani nacionalni blok, ki ne predstavlja niti večine srbskega naroda, izmed Hrvatov in Slovencem pa samo majhno peščico. V soboto zvečer ob 8. uri se vrši širše člansko zborovanje v dvorani »Jadrani«, na katerem bo nastopil kot glavni govornik dr. Boža Markovič.

Objava pogodbe med dr. Lipoldom in dr. Pivkom je prav v najbolj živo plat zadela Žerjavovce. Nekateri Žerjavovci, ki še niso čisto poučeni v zakulisnih spletkah dr. Žerjavove klike, so kar osupnili, ko so čitali o dr. Pivkovi barantiji za ravnateljsko mesto na mariborskem moškem učiteljskišču. Ta gospoda pravi, saj je vendar ravnatelj tega zavoda g. Matija Pirc in kako bi naj bil še Pivko. Tem radovednežem povemo, da je gospod Pirc imenovan za šolskega referenta pri mariborski oblasti in to službo že tudi opravlja. Glede g. Pirca so Žerjavovci prepričani, da bo vedno ostal v službi oblastnega referenta, a ravnateljsko mesto na tako važnem zavodu, kakor je mariborsko moško učiteljskišče je treba že v naprej s posebnimi in po policajdemokratsko umazanimi pogodbami zasigurati »značaju«, kakor je dr. Pivko. Mi pa pravimo vočigled barantiji za direktorsko mesto na mariborskem moškem učiteljskišču, da se po 8. februarju čisto lahko zgodi, da ga ne bosta opravljal ne oblastni referent g. Pirc in ne skupščinski kandidat dr. Pivko. Pri nas ne skače samo valutni kurz, ampak tudi politični in v dobah ravnokar omenjenih kriz bi se ne smelo lahkomišelnino in umazano barantati pod dr. Žerjavovo zastavo za mesta, kot je na primer ravnateljska čast na mariborskem moškem učiteljskišču.

Dr. Žerjavov kandidat dr. Pivko politiziral v šoli. Dr. Pivko kot profesor ni zastrupjal dijaštva samo s sokolstvom, ampak tudi s policajdemokratsko politiko. Še predno je nastopil pot potujočega kandidata, je razlagal učencem 11. letnika o gotovosti svoje izvolitve. Dijaki so ga vprašali: »G. profesor, kaj pa potem, če ne boste izvoljeni?« Dr. Pivko se je odrezal: »Tudi če bi ne prodrl pri volitvah, k vam ne pridem več kot profesor.« Ta Pivkov odgovor govori ter priča, da je dr. Pivko tedaj, ko je izrekel te besede pred svojimi učenci, imel pred očmi uresničenje one famozne pogodbe med njim in dr. Lipoldom.

Naše mnenje o društvu stanovanjskih najemnikov. Za nadaljevanje obnega zbora to nedeljo se zopet pričakuje razburljivih prizorov. G. Aljančič in njegov adjutant g. Kavčič baje zopet zbirata še večjo četo svojih volilnih trabantov, ki imajo o važnosti stanovanjskega vprašanja in o pravi nalogi društva še manj pojma, kakor o volilni kandidaturi. Po našem mnenju bi bilo škoda časa in besed če bi se kdo resno mislečih še enkrat spuščal v prekanje s to jaro gospodo. Če si hočejo na vsak način obdržati na čelu društva komandant g. obersta Aljančiča, pustiti njim in njemu to veselje. Kar je res, se ne sme skušati utajiti, namreč, da je g. Aljančič ta gotovo malo hvaličen posel vodil, kakor pač zna in more, torej se mu to veselje lahko pusti mirno še nadalje. Drugo vprašanje pa je seveda glede društva samega. Po našem mnenju je to društvo nujna socialna potreba. Postane pa še tem važnejše, ker bo le treba pričeti polagoma z likvidacijo dosedanjih, za daljši čas ne več vzdržljivih razmer. Pri tem delu odpade najtežje delo na Društvo najemnikov. Tej važni socialni nalogi pa društvo — pa naj bo predsednik kdor hoče — že po sestavi svojih sedanjih pravil ne more biti kos. Bolj kot nov odbor je potrebna revizija in času primerna izpopolnitev pravil. Nekaj tozadevnih nasvetov smo že pred obnim zborom omenili. Treba se je odločiti glede včlanjenja podnajemnikov in Nemcev. Ali se določijo posebni odseki ali pa se čisto mirno izčlanijo, da si ustanove svojo organizacijo, ostanejo pa v glavnih točkah namena v tesni medsebojni zvezi. Najvažnejše pa je, da si pri reviziji pravil društvo postavi poleg zaščite kot glavno nalogo tudi skrb pospeševanja za zidanje malih rodbinskih domov na zadržni podlagi. To nalogo zasledujejo zlasti hrvatska društva ali »udruge stanara i podstanara«. Še važnejša kakor pravila sama je sestava pozitivnega delovnega načrta in primerneje urejena poslovalnica s točnimi informacijami za stranke. V to svrhu pa treba, da odbor dobro prouči stanovanjske razmere tudi drugod. Če bi to ne bilo izvedljivo, društvo v sedanjih razmerah nima svojega pravega socialnega pomena.

Glasbena Matica v Mariboru je v sredo, dne 14. t. m., res umetniško proizvajala »Mrtvaškega ženina« ter z istim nudila tudi najbolj razvijenim poslušalcem nekaj nepričakovano lepega. Takih skladb ni mnogo na svetu in bogve, kedaj se bode zopet kaj sličnega pripravilo v Mariboru. Glasbena Matica bo zato še dvakrat nastopila s tem delom in sicer dne 18. t. m. (nedelja) ob štirih popoldne v Mariboru in dne 2. februarja ob petih popoldne v Celju v veliki dvorani Celjskega doma. Vsem prijateljem dobrega petja in divnolepih melodij pa sveujemo, naj ne zamudijo

te prilike, kakor so nekateri n. pr. zamudili prvi koncert. Popolen užitek pa ima vsekakor le tisti, kdor sliši to veliko delo večkrat. Zunanji posetniki imajo po nedeljskem koncertu na vse strani ugodne železniške zveze.

V trgovini g. Zlate Brišnik ste izstavljeni do nedelje najlepši darili, ki jih je poklonil pri zadnjem koncertu »Mrtvaškega ženina« pevski zbor mariborske Glasbene Matice koncertnemu vodji g. Franu Topiču in p. Kolbu. Obilo priznanja vzbujajo mojstersko izrezljani »Mrtvaški ženin«, darilo za p. Kolba, katero je izvršil naš domači umetnik g. Sojč. G. Topič je dobil krasen lovorjev venec iz čistega srebra. Na listih venca so gravirana imena vseh sodelujočih pevk in pevcev. To prelepo darilo ga bo gotovo vedno spominjalo na lepe čase plodonosnega, kulturnega delovanja v Mariboru.

Umrta je v Mariboru dne 14. januarja t. l. po daljši mučni bolezni, gospa Amalija Lavtar, vdova po šolskem svetniku L. Lavtarju, bivšemu profesorju na mariborskem učiteljskišču ter znanemu pisatelju osnovno- in srednješolskih učnih in metodičnih knjig. Pogreb se vrši danes v petek, dne 16. t. m. iz mrtvašnice mestnega pokopališča na Pobrežju.

V nedeljo, dne 18. januarja ob 2. uri popoldne ima Katoliško izobraževalno društvo v Lajtersbergu redni občni zbor v navadnih prostorih. — Popoldne ob 4. uri pa ima Prosvetno društvo v Melju svoj prvi občni zbor v prostorih otroškega vrtca. K obilni udeležbi vabi odbor.

Narodno gledališče. Danes, petek, dne 16. januarja: Zaprt. — Sobota, dne 17. januarja: »Sladkosti rodbinskega življenja«, Ab. B (Premijera). — Nedelja, dne 18. januarja: »Sladkosti rodbinskega življenja.« (Kuponi).

Predavanje o novem načrtu za zgradbo poceni stanovanj. V nedeljo dopoldne se v mestnem kinu nadaljuje predavanje tajnika kreditne in stavbene zadruge »Mojmir«. Po zaključku zadnjic prekinjene razprave »Občina in stanovanjsko vprašanje« pride na vrsto zelo važen predmet: novi načrt za zgradbo poceni stanovanj. V stavbni zadrugi »Mojmir« se je namreč ustanovil nov gradbeni odsek z deleži po 100 D. Sprejemajo se deleži tudi v gradbenem materialu in delu. Nov je pri tej akciji tudi načrt o nizkoobrestnem posojilu. Dosedaj je prijavljenih že več članov. Ta novi načrt mora zanimati posebno vse one, ki si želijo male rodbinske dome od 60.000 do 100.000 D. Začetek predavanja kakor običajno ob 10. uri. Predavanja o novem gradbenem načrtu se lahko udeležijo tudi oni, ki pridejo pozneje.

Samomor trgovca Franca Radi. V torek zvečer se je vrget med Limbušem in Mariborom pod koroški vlak dobn znan mariborski trgovec Franc Radi, ki je imel trgovino na križišču Aleksandrove in Meljske ceste. Trgovec Radi se je nahajal tik pred konkurzom in to ga je gnalo v smrt. V torek je odšel v Limbuš, baje da izprosi pri svoji tam poročeni sestri denarno pomoč. Pozneje se je pojavil v neki limbuški gostilni ter prinesel s seboj dve steklenici žganja, katerega je skupno z neko družbo izpil. Po noči se je vračal pijan domov. Med potjo je sigurno premišljeval svoj obupni položaj in to ga je napotilo v strašno smrt. Vlak ga je popolnoma razmesaril.

Izvršni odbor Udruženja vojnih invalidov v Ljubljani je postavil gerentom mariborske podružnice tov. Antona Krepek. Imenovanje se je izvršilo vsled zaključitve obnega zbora po predsedniku istega tov. M. Spanbuer in vsled tega, ker je bil tovariš A. Krepek izvoljen z večino glasov predsednikom podružnice U. V. I. v Mariboru dne 11. t. m. Kot svetovalca sta na željo gerenta in po pristanku I. O. imenovana tov. J. Fras in M. Pravdič, bivša odbornika podružnice. Vse posle podružnice vodi gerent tov. Krepek po navodilih in sklepih nadzorne in odgovorne inštanca I. O. K zgorajšnjemu odloku I. O. se pripomni, da se vrši poslovanje podružnice nemoteno dalje in so uradne ure vsak delavnik od 2. do 3. ure popoldne ob nedeljah in praznikih pa od 9. do 12. ure dopoldne. Kedaj da se vrši izvanredni občni zbor določi I. O.

Volilci SLS!

Naša škrinjica je

1.

!! prva !!

Dopisi.

Rečica pri Laškem. Klerikalci so krivi, da se je ponesrečil na Grešakovem klanecu Tepejev hlapec. Tako vpijejo demokratski tepci. Mi pa jim povemo to: Dajte, demokraci in orjunci, občini tisočake, ki ste jih dobili od Žerjava za svoje izdajalsko delo ob volitvah, pa bo cesta kmalu preložena v ravnino. Saj so ti Judeževi groši naš davčni denar. Presneti klerikalci, vsega hudega so krivi. Najbolj pa bodo krivi, da bodo demokrati 8. februarja tepeni po notah, kakor še nikoli.

LISTEK.

Slovenske gorice.

Opis. — M. Ljubša.

(Dalje.)

Dr. Puff in drugi še omenjajo neko slatino pri Sv. Anži v Slov. gor. na posestvu (takrat) Pozlič-evem, a danes o njej nič ni znano.

Dr. Šuman navaja v okolici Stare gore ob vznožju Ljutomerskih goric nek zalit solnati vrelec, še ne preiskana. Žuža (Slov. Stajer, I 104) pravi o njem: Blizu ceste, ki vodi iz Ljutomera proti Središču, se nahaja navadni solni izvirek (slatina), katerega gorkota je 13° R. Dr. Höhn ne ve nič o njem.

V pesniškem obvodju najdemo slatine posebno ob Drvanji in Velki, a ne več mnogo. Pri Sv. Benediktu je benediška slatina (lastnik Fišer), ki ni zajeta, a se pridno rabi. Malo nad njo se je leta 1914-15 odprla rov, iz katere je nekoliko časa močno vršelo in pihalo; čez nekaj časa pa je prikazen zopet prenehala. Preiskala pa se ni. Tudi v bližnjem Obratu je slatina, ki vsebuje malo kisline, zaradi česar se ne nahaja v Höhnovem seznamu. Imenuje se tudi Trikralsjevska slatina.

Ob Velki imamo slatino v Spodnjem Porčiču, male pol ure oddaljeno od Sv. Lenarta. Neka druga je v Spodnjih Žrjavcih, zajeta, potem pa v Zgornjih Žrjavcih, sedaj last svetotrojiškega Schütza, ki je ob njej postavil poslopje za napolnjevanje vode v steklenice in jo v novejšem času razpošilja kot »svetotrojiško slatino« med svet.

Zadnja slatina je v Lormanju blizu St. Lenarta. Dr. Höhn misli, da je mogoče ta slatina ona, katero navajajo starejši pisatelji kot žvepleni vrelec v bližnji Spodnji Voličini, o katerem pa danes nikdo nič več ne ve.

S to slatino se konča vrsta naših slatin. V celem mariborskem in tudi ptujskem okraju ni več nobene mineralne vode, vsaj sedaj ne več, ko je nekaj gotovo v svečinski župniji morala biti tudi kakšna slatina, na kar že kaže občinsko ime »Slatina«, kojo najdemo v obliki Sulze leta 1208 QNB, 471 a. Navedemo še tu besede g. Žuže (na o. m.): »Pri Negovi in še po večih drugih krajih v Slovenskih goricah izvirajo slatine (kisle vode), ki se po svoji lastnosti smejo primerjati Gleichenberški in Rogški slatini.« Žalibog se ljudje niso dovolj brigali za te svoje naravne darove in so ravno najboljše prišle v last posestnikov Radinskih toplic, kateri so je zaprli, da ne trpi radinska slatina zaradi onih drugih, primeroma boljših.

VIII. Naravni pridelki.

Lega, podnebje in geološki sestav Slovenskih goric povzročajo, da je — kakor že Kindermann leta 1798 pravi — ta pokrajina najrodovitnejša na celem (nekdanjem) Stajerskem. Narava in človeška marljivost (Mally) sta jo preustrojila v »nepretgran vrt« (Kindermann).

Ako pogledamo na razvrstitev posameznih gospodarskih panog v Slovenskih goricah, moramo najprej povdariti, da je v celem ozemlju, z ravninami v prednožju všteti, samo 1.2% nerodovitne zemlje. Največ je njiv, skoro 39% (primeroma največ v okrajih z ravninami: Ljutomer 47.5%, Ptuj 41.6%, Ormož 40.6%, ko ostali deli za povprečno mero zaostajajo; tako ima Gornja Radgona samo 31.4%, Sv. Lenart 27% in še manj del mariborskega okraja. Gozd obsega samo 26%, travniki 18%, pašniki 11.7%, vinogradi pa 6.35%. Posamezni okraji so v nasprotju med njivami in vinogradi obdelani; njive so skoro izključno v ravninah in dolinah, vinogradi samo po gričih. Zato pa prednjačijo v vinogradstvu Maribor, Gornja Radgona (10.9%), Ormož (8.35%) blizu pride Sv. Lenart s 6.11%; Ptuj ima samo 5.7% in Ljutomer, katerega okraj je večji del v ravnici, samo 3.5% vinogradov. V primeru obsegajo njive, vrtovi in vinogradi skupaj na Kozjaku 35%, v Slovenskih goricah do 50%, ob Muri in Dravi tudi do 75% vsega obdelanega sveta (Krebs, 193). Glede velikosti posestev je tukaj čez 60% lastnikov zemlje od 5 do 50 ha, takih od 1/2 do 5 ha okoli 13%, od 50 do 100 ha in pa takih čez 100 ha po 12%. Napovedana agrarna reforma bode kajpada razmerje le malo predrugačila.

Iz navedenih števil se spozna, da je v Slovenskih goricah največ poljedelcev, čez 60%.

Ako pogledamo posamezne pridelke, najdemo v Slovenskih goricah vse vrste, ki so obče v slovenskem delu bivše Stajerske zastopane, pa seveda ne v vseh krajih enakomerno. V zgornjem delu prevladuje koruza, v srednjem ječmen, jari in zimski, ob Muri in v spodnjih delih pa pšenica in rž. Tudi ajda uspeva dobro, krompirja pa se pridelava čez domačo potrebo. Proso, repo in korenje najdemo skoro povsod. Ne smemo pozabiti na buče ali tikve, bučnega olja se navadno toliko pridelava, da še je za prodajo. Ne smemo še pozabiti na fižol, bob, zelje, deteljo in lan, ki pa je v zadnjem času, kakor konoplja, začel nazadovati. Iz navedenega spoznamo, da imamo v Slovenskih goricah dvojno setev, oziroma menjaje v dveh letih trojno.

Vinarstvo je jako razvito. V nekaterih občinah je 40 do 50% zemlje s trto nasajeno. Najboljši kraji so radgonski, ptujski in posebno ljutomerski okraj. Sicer pa ravno najboljši ljutomerčan raste po nekaterih vrhah ormoškega okraja. Ljutomersko vino je bilo že od nekdaj na dobrem glasu. Nekdaj (pred letom 1759) se ga je mnogo izvozilo v Slezijo, po končanih turških bojih pa so nas tam izpodrinili Madžari (Beitr. 25, 7). Razni »burgarji« štajerskih mest, pa tudi cerkve in samostani so stremeli po vinogradih v Slovenskih goricah. Razum tega je obdelovanje vinogradov precej drago, tako da so manjši vinogradniki morali vinograde prepuščati tuji gospodi. Zato toliko tujih posestnikov naših goric; nekdanj jih je bilo še mnogo več. Ne omejeni delovni čas, ne sredstva nam pripuščajo, da bi v tem oziru navedli inozemske posestnike naših goric; samo nekaj jih naj tukaj sledi: H graščini Sekova nad Lipnico pripada čez 66 oralov vinogradov. Ti so večinoma v zgornjem delu Brd. Nekdaj je sekovski škofiji, posestniki Sekove, pripadalo več vinogradov škofiji utelesnene nadarbine Radgona, n. pr. v Črešnjevcu pri G. Radgoni, ki pa so sedaj v raznih tujih rokah.

(Dalje prihodnjic.)

Morska trava (Afrik) najboljšje vrste nudi vsako množino najceneje »Fruktus«, Ljubljana, Tabor 2 in Krekov trg 10. 760 10—1

Ce prodajate hiše, posestva, oddajate trgovino, gostilno, posojilo, javite naslov »Posredovalcu«, informativni in posredovalni bureau, Ljubljana, Sv. Petra cesta 23.

Vila z avtomobilom zastonj!

Elegantno opravljena vila s pohištvom, zavesami, preprogami in z električno razsvetlavo opremljena, osem sob s postranskimi prostori, neobremenjena, s približno 1000 m² vrta, garažo, novim avtom s 4 sedeži, model 1924 in 1000 l bencina, na novo zidana v kraju dobitelja in še 40.000 drugih dragocenih dobičkov v ceni primeroma za

60 000 dolarjev

se razpisujejo in bodo razdeljeni med osebe, ki naše mnogoizkušene in razpečavne preparate dalje priporočajo in po svojem priporočilu vsaj pet novih naročnikov pridobi. Vsak dobi en dobiček. Obvezujemo se, da se vsi razpisani dobički razdelijo. Natančne preglede dobite, ako vpošljete 7 din. za stroške, od tvrdke 777 4—1

Gesellschaft für chemische und metallurgische Industrie m. b. H., Wien XIII 2, Wissgrillgasse 5.

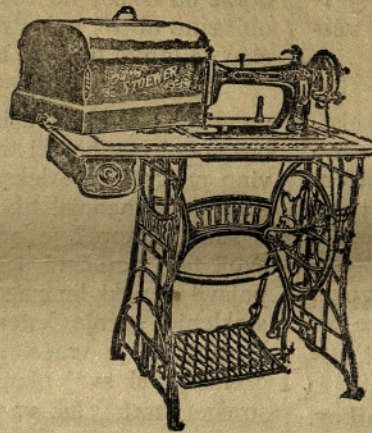

Premog iz svojega premogokopa pri Veliki Nedelji prodaja Slovenska premogokopna družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ul št. 1 - I. 107

Ali sem že obnovil naročnino?

Brezplačen pouk!

15 letno jamstvo!

Najpopolnejši
Stower šivalni stroji

za šivi je, krojače in čevljarje ter za vsak dom. Preden si nabavite stroj, si oglejte to izredno st pri tvrdki

Lud. Baraga,
Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/I.

ČAJNA ROČKA
"popolni"
ZATO V VPORABI NAJCENEJŠI
IN OBENEM NAJFINEJŠI

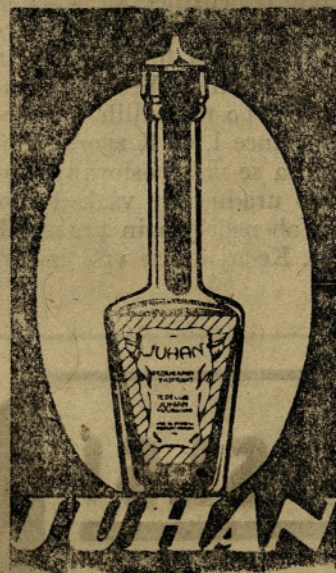
POZOR!

Samo 300 D franko na dom!

Ta garnitura kuhinjske posode je iz najboljšega aluminija; snežno bela in desetletja trpežna. Dobavlja se proti predplačilu ali povzetju.

Cenik brezplačno. Inserat priložiti. Ako ne ugaja, se vzame radevolje nazaj.

JUHAR

Denar naložite
naiboljše pri najvarnejše

Soodnještajerski ljudski posoilnici r. z. z n. z.

v Mariboru, Stolna ulica št. 6,
ki obrestuje hranilne vloge po

8% in 10%

oziroma po dogovora.

MSK

Zadružna gospodarska banka d. d., podružnica v Mariboru.

V lastni, novozgrajeni palači, Aleksandrova cesta 6, pred frančiškansko cerkvijo.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje! — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tek. računu.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razr. loterije.